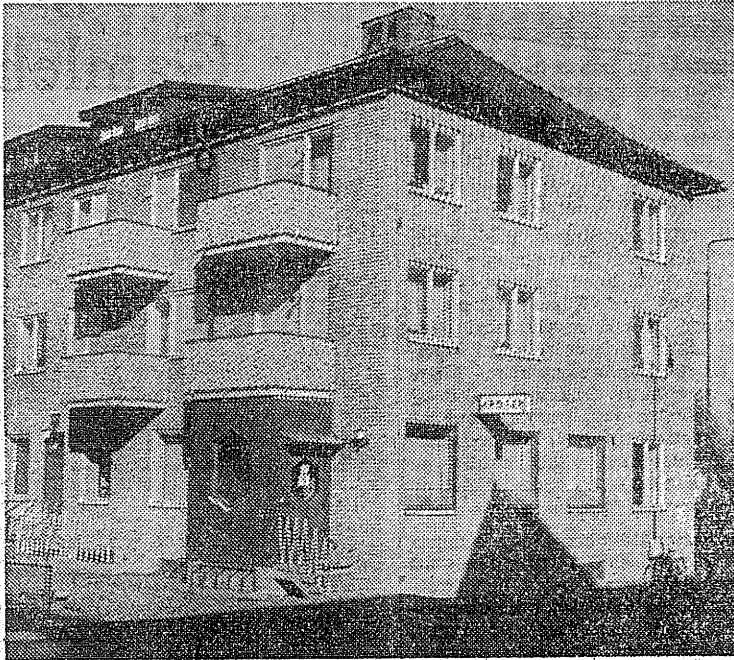

Apoteket i Ödesbög 100 år

Ödesbög apoteket

Den 8 maj 1863 alltså för 100 år sedan — fick apotekare Frans Gustaf Lundgren kungligt brev på det självständiga apoteket i Ödesbög, inrymt i nuvarande fastigheten Storgatan 12. Där bedrevs verksamheten till 1943, då det nuvarande apoteket vid Nygatan 5 avsynades. På 100-årsdagen av privilegierna kommer patriotiska sällskapets guldmedalj att överbringas och vidare blir det jubileumsmiddag, enligt vad Ödesbøgs elfte apotekare, Bengt Holmberg, som också forskat en del i hävderna, omtalar.

Första gången apoteksfrågan var på tal var 1854 vid ordinarie sockenstämma, omtalar apotekare Holmberg. I protokoll från denna kan läsa: På hemställan om behovet av ett från någon av nästgränsande städer å tjenlig local i denna ort anlagt filialapotek under ledning av skicklig och i allmänna sjukdomars behandling förfaren provisor, insåg församlingen, under enhälligt bifall, det gagneliga och välgörande i tillgången av en sådan inrättning.

Så gick det fem år, men på sockenstämma den 6 juni 1859 togs frågan upp igen sedan apotekaren i Vadstena lovat, att på egen risk och ansvar anlägga ett dylikt apotek.

— Församlingen, som av både opinion och erfarenhet kände det förtroende, som apotekaren i Vadstena genom sitt omsorgsfullt vårdade och väl ackrediterade apotek redan tillvunnit sig, lemnade till ifrågavarande förslag odeladt bifall.

Vid extra sockenstämma den 30 november 1862 behandlades som första paragraf byggnader till läkarbostad och apotek. Stämman beslöt, att efter från predikstolen skedd pålysning erforderligt timmer och spånvirke skulle från Lysings Håradets Allmänning till besparing af kontant transportkostnad framskaffas till den bestämda byggnadsplanen vid Backasand med 3 parlans par hemman.

Apoteket kom dock aldrig att ligga i Backasand utan endast läkarbostaden och apotekaren i Vadstena anlätades aldrig. Den 8 maj 1863 fick apotekaren Frans Gustaf Lundgren kungligt brev på det självständiga apoteket i Ödesbög, inrymt i nuvarande fastigheten Storgatan 12.

Vattenpass saknades

Det äldsta bevarade visitationsprotokollet är daterat 1868. Då visiterade provinsialläkaren Fingal Möller med postmästare Cervin och skollärare Peterson i Össjö som vittnen apoteket. Apotekare Lundgren hade då haft apoteket sedan 1863. På apoteket tjänstgjorde provisor Ljungdahl. Ett herbarium på 500 växter fanns och vidare bereddes mineralvatten och idkades fröhandel. Några direkta felaktigheter kunde ej upptäckas.

1870 konstaterades, att vattenpass saknades. Vattenpasset användes för att konstatera, att vågarna stod nägorlunda vågrätt.

Pigga blodiglar i lager

Vad som under 1800-talet ägnades stor uppmärksamhet var arsenik- och blodigelsförrådet. Vid en visitation konstaterades, att arsenikmängden stämde och att det fanns 80 blodiglar, synnerligen pigga och krya.

1872 hade rättmos, berett med fosfor, utlämnats utan kvitto och det var inte bra. Blodiglarna var

nu 140 till antalet och betingade ett pris av 50 öre styck. Fotogenkøket, som dekokterna bereddes på behövde sotas.

1878 hade det kommit ny apotekare och han hade både sin bror och sin son anställda, brodern som provisor och sonen som elev. Trots karaktären av familjeapotek hade inga hemliga medel försålts, säger protokollet.

Missnöje med apotekaren

Näste apotekare var varken provinsialläkaren eller allmänheten nöjd med. Det var närmast hans sätt att sköta expeditionen på apoteket, som orsakade missnöjet och han beviljades så småningom tjänstledighet under åren 1896—99.

Vid avsyningen 1899, då Ödesbøgs fjärde apotekare skulle träda till, konstaterades också, att golvet av trä var gammalt och ojämnt men företedde dock här och var spår av en gång befintlig målning. Alla kakelugnar voro dåliga. 1907 hade fullständigt ny inredning anskaffats. Golvet hade fått korkmatta och fotogenlampan i talet skulle inom snar framtid utbytas mot elektrisk.

Sedan förtäljer inte protokollet så mycket mer förrän 1943, då en dr Laurin vid visitation konstaterar, att med säkerhet ingen annan affär av den omfattningen skulle finna sig i att driva rörelsen i så dåliga lokaler. Hela huset hade satt sig och fönster och dörrar satt snett.

Följden av denna salva blev, att 1946 företeddes ritningar till nya apotekslokaler och 1948 kunde det nuvarande apoteket avsynas och konstateras vara bra och rymligt. Det gamla hade då sedan 1863 varit inrymt i samma fastighet.

Apotekare i Ödesbög under seklet har varit: 1863—74 Frans Gustaf

Lundgren, 1874—84 Johan Nicolaus Rosén, 1885—99 Janne M. Bergman, 1899—1909 Mauritz Wihlander, 1909—21 Frans Vilhelm Gerholm, 1921—28 Robert Lokrantz, 1928—36 Ebbe Westman, 1936—43 Paul Bournonville, 1943—50 Gunnar Öhrstam, 1950—60 Ragnar Johansson och från 1960 Bengt Holmberg.